

Název	17. listopad	
Autor	Simona Šedá	
1. stupeň / období	1. období (1.–3. ročník)	2. období (4.–5. ročník)
Vzdělávací obor / tematický celek	Člověk a jeho svět / Lidé a čas	
Rozvíjená gramotnost	DIGITÁLNÍ	

Cíl činnosti:

Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů, vyhledá požadované informace také prostřednictvím digitálních technologií a ověří jejich relevantnost pomocí jiných zdrojů.

Pomůcky: 4 indicie pro každou skupinu (nápis MENE TEKEL, text básně Jiřího Herzingera, fotografie pomníku obětem komunismu, odkaz na video), mobilní telefony (i vlastní), tablety, notebooky nebo přístup k počítači ve třídě, internet

Popis činností:

- Práce ve skupinách po 3–4 žácích:
Zjistěte, s jakým státním svátkem souvisí následující indicie, a odpovězte na otázky. Na splnění úkolu máte 20 minut, pracovat můžete společně nebo si úkoly rozdělit.
 - Slova MENE TEKEL – Jaký mají význam, co znamenají?
 - Báseň Jiřího Herzingera MENE TEKEL: Jak se jmenuje báseň, kdo je autorem, o jakém století se v ní hovoří?
 - Fotografie: Kde sochy najdeme, kdo je jejich autorem, co nám připomínají?
 - Video: Vysvětlí přívlastek v názvu videa, kde a jak ho výtvarníci ve videu využili?
- Závěrečná společná reflexe: Na kterou z otázek jste mohli odpovědět, aniž byste vstoupili do digitálního světa? Čím se digitální svět odlišuje od reálného? Na kterou otázku/které otázky bys nemohl bez technologií najít odpověď? Jaké další zdroje kromě digitálních technologií bys mohl pro vyhledání odpovědí využít a u kterých otázek? Co je předností vyhledávání pomocí digitálních technologií? V čem je úskalí? Jak vám hledání šlo/nešlo a proč? Ověřovali jste nějak to, co se vám podařilo zjistit, jak?

Řešení: 17. listopad – Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva

- MENE TEKEL = naléhavé varování, tajemná výstraha
20. století
- Olbram Zoubek, Praha 1, Petřín
- Sametová = bez obětí na životech, králíčky s květinami

Komentář z pohledu gramotnosti:

Během plnění zadaných úkolů si žáci nejen ozřejmí historické důvody státního svátku, ale mají příležitost využít i osвоенé dovednosti v oblasti digitálních technologií. K rozvoji digitální gramotnosti tak dochází jak při práci ve skupinách, kdy žáci identifikují problémy, rozhodují, které z nich je třeba řešit prostřednictvím digitálních technologií (DG-2-1-10), vyhledávají odpovědi na položené otázky a ověřují jejich pravdivost prostřednictvím jiných zdrojů (DG-2-3-01), tak i při závěrečné společné diskuzi, kdy vysvětlují rozdíly mezi fyzickým a digitálním světem (DG-2-1-05).

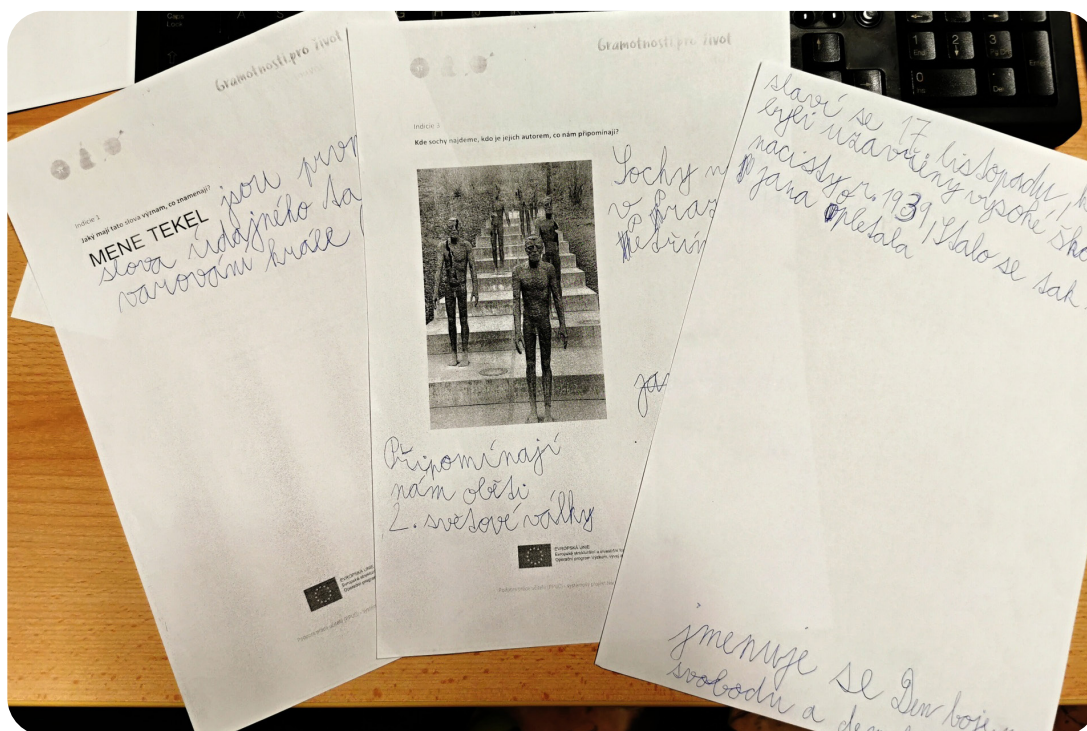
Důkazy o učení:

Žák rozhodne, které informace je třeba vyhledat pomocí digitálních zdrojů.

Žák vyhledá informace v doporučených zdrojích.

Žák ověří správnost informace pomocí jiného zdroje.

Žák doloží příkladem rozdíl mezi fyzickým a digitálním světem.

Postřehy z ověřování:

Učební aktivita byla ve výuce ověřena ve 4. ročníku. Předcházela jí debata se žáky o tom, co to je státní svátek, proč se slaví, zda a jak se pozná u nich doma, že je státní svátek. Vyučující také ověřil, že žáci znají pojmy indicie a digitální svět a že jim rozumí. Po zadání práce se většina skupin hned vrhla na počítače, neproběhla žádná domluva či rozdělení úkolů. Vyučující musel práci zastavit a zopakovat pravidla. K vyhledávání a ověřování informací používali žáci primárně své mobilní telefony, i když každá skupina měla k dispozici 2 počítače. Ke správnému řešení dospěla pouze 1 skupina. Důvodem byl čas. Žáci nedostali takový časový prostor, jaký by potřebovali, protože muselo proběhnout to nejpodstatnější – reflexe. Pomalu píšou, mají ve svém věku problém vystihnout klíčové slovo pro vyhledávač, vyhledávání informace pomocí obrázku jim vyučující ukázal až ke konci ověřování, když většina skupin špatně přiřadila fotografii pomníku ke 2. světové válce. I když žáci základní povědomí o pojmech demokracie a svoboda mají, mnohé informace pro ně byly nové. Při závěrečné reflexi vyučující zaznamenal velký zájem o toto téma, přestože většina skupin označila úkol za těžký.

Zdroje:

Česká škola: III. ročníku mezinárodního festivalu proti totalitě MENE TEKEL

23. 2. – 1. 3. 2009. Česká škola [online]. [cit. 2021-04-22].

Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2009/02/iii-rocniku-mezinarodniho-festivalu.html>

Knihovna Václava Havla, Rok Revoluce / Díl 6. / Sametová revoluce - YouTube. [online]. [cit. 2021-04-22].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=x8YG2YNhqxY>

Fotografie z ověřování: z archivu autora

Fotografie v příloze:

Picasa, Pomník obětem komunismu - Wikimedia Commons. [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Denkmal_an_die_Opfer_der_Unterdr%C3%BCckungen_durch_das_kommunistische_Regime_-_Pomn%C3%ADk_ob%C4%9Btem_komunismu,_Praha,_Prague,_Prag_-_panoramio.jpg

Přílohy: 4 indicie pro každou skupinu, pracovní list pro skupinu

Tento digitální vzdělávací materiál je součástí souboru aktivit, který vytvořili autoři vyjmenovaní v hlavičce aktivit, hlavní editorka Simona Šedá. Další sdílení a úpravy aktivity jsou umožněny za podmínek licence [CC-BY-SA 4.0 Mezinárodní](#), která se vztahuje na text, obrázky i přílohy této aktivity, pokud není uvedeno jinak. Na stránce www.gramotnosti.pro/epublikace najdete konkrétní postup, jak lze v souladu s podmínkami otevřené licence aktivitu upravovat či šířit. Soubor aktivit byl vytvořen v rámci projektu [Podpora práce učitelů \(PPUČ\)](#), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval [Národní pedagogický institut České republiky](#). Diskutujte a ohodnoťte aktivitu na stránce Elektronické materiály (<https://ema.rvp.cz/>) na Metodickém portálu RVP.CZ.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Gramotnosti.pro život!
Učíme v souvislostech

Indicie 1

Jaký mají tato slova význam, co znamenají?

MENE TEKEL

Jak se jmenuje báseň, kdo je autorem, o jakém století se v ní hovoří?

.....

.....

Ve jménu těch, co z šibenic volali prokletí,
ve jménu dětí, matek, žen – nevinných obětí,
ve jménu těch, co u hranic zastřeleni byli,
ve jménu těch, co z vězení se zpátky nevrátili,
ve jménu těch, co otroky bratrů svých se stali a přesto za jidášský groš svou čest neprodali.
Ve jménu lásky, života, pravdy a lidských práv, ve jménu psanců – tuláků bloudících v cizinách,
ve jménu těch, co žili věk za branami pekel, ve jménu všech já biblické píši: MENE TEKEL!

Zdroj: Česká škola: III. ročníku mezinárodního festivalu proti totalitě MENE TEKEL
23. 2. – 1. 3. 2009. Česká škola [online]. [cit. 2021-04-22].
Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2009/02/iii-rocniku-mezinarodniho-festivalu.html>

Indicie 3

Kde sochy najdeme, kdo je jejich autorem, co nám připomínají?

Zdroj: Picasa, Pomník obětem komunismu - Wikimedia Commons. [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Denkmal_an_die_Opfer_der_Unterdr%C3%BCckungen_durch_das_kommunistische_Regime_-_Pomn%C3%ADk_ob%C4%9Btem_komunismu,_Praha,_Prague,_Prag_-_panoramio.jpg

Indicie 4

Vysvětli přívlastek v názvu videa. Kde a jak ho výtvarníci ve videu využili?

Video: Rok Revoluce / Díl 6. /

Zdroj: Knihovna Václava Havla, Rok Revoluce / Díl 6. / Sametová revoluce - YouTube. [online].
[cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=x8YG2YNhgxY>

Pracovní list pro skupinu

Jména a příjmení členů skupiny:

Třída:

Indicie

Zjistěte, s jakým státním svátkem souvisejí následující indicie, a odpovězte na otázky. Na splnění úkolu máte 20 minut, pracovat můžete společně nebo si úkoly rozdělit.

1. Indicie 1: Jaký je význam slov, co znamenají?
2. Indicie 2: Jak se jmenuje báseň, kdo je autorem, o jakém století se v ní hovoří?
3. Indicie 3: Kde sochy najdeme, kdo je jejich autorem, co nám připomínají?
4. Indicie 4: Vysvětlí přívlastek v názvu videa, kde a jak ho výtvarníci ve videu využili?

Název státního svátku:

Využití digitálních zdrojů

Odpovězte na následující otázky:

Které informace jste museli vyhledat pomocí digitálních zdrojů?

Jak a kde jste ověřili správnost vyhledaných informací?

Jaké výhody a nevýhody má vyhledávání informací v digitálních zdrojích? Doložte své zdůvodnění příkladem.